

Jag åker längs en väg som är mig mycket bekant. Det är en grusväg som dammar och spottar sten mot diken till höger och vänster och som hela tiden vill överraska med oväntade kurvor. Men mig överraskar den inte. Jag kan allt om den här vägen. Jag far fram i min bil till ljudet av ivriga däck mot grus och någon sten som då och då rasslar in i bilens underrede, väsnas och försvinner. De har huggit ner lite skog till höger, men annars är allt sig likt. Min puls stiger när jag kör förbi dungen vid postlådorna där jag många gånger stannat med pappa för att plocka liljekonvaljer till mamma. Jag passerar den lilla ån där det kunde hända att jag och mina bröder paddlade kanot. Jag far upp över krönet där solen kan vara besvärligt låg om kvällarna och sedan in på den igenvuxna grusvägen nedför sluttningen mot sjön.

Känslan av vildmarksexpedition stärks när bilen kör över de stora stenhällarna och lutar strängt och farligt först åt vänster och sedan åt höger. Förbi ladan där vi en gång i tiden inhyste tre höns som pappa döpte till ”systrarna Johansson” och så är jag framme vid torpet.

Jag har rest från Stockholm via Västerås, Örebro, Karlskoga och Filipstad, men jag har underskattat sträckan. Pappa klarade den alltid på strax över

fyra timmar, men så kände han också till några listiga genvägar på skogsvägarna mellan Gustava och Gustavsfors. Själv har jag tagit mig fram på asfalt så länge det varit möjligt, jag tittar på klockan och noterar att jag kört i nästan fem timmar.

Det är sent, men fortfarande sol. Jag kör bilen ända fram till torpet, det fick man förr om åren endast göra om man hade tung packning som måste lastas ur bilen. Jag kliver ut och ställer mig och tittar ner mot bastun och ut över sjön. Det blommar överallt. Smörblommor vajar i den försiktiga vinden nere på ängen som en gång var vår fotbollsplan. Lupiner står uppradade som böjda sablar. Nässlorna sträcker ut sig vid jordkällaren. Björkarna viskar bakom huset och äppelträdet som pappa gav till mamma den sista sommaren har vuxit sig någon decimeter högre. Och hela tiden vindsnabba svalor som gör livsfarliga cirkusnummer alldeles över mitt huvud. Långa bågar upp i luften, vilda störtdykningar ner mot marken och sedan upp igen. De ser ut att vilja berätta något, de där svalorna, men de kan lika gärna ha förlorat förståndet.

På varje liten yta på den här tomten kan jag se min pappa framför mig. Jag blir fullständigt övermannad. Jag ser honom där han står och nystar i fisknätet nere vid bastuväggen. Det har blivit trassligt efter en gädda som fastnat tidigt och gett upp sent. Pappa tackar mig för att jag gör honom sällskap, han vet att jag tycker att det är tråkigt att titta på när han håller på med näten. Jag ser honom nere vid vattenbrynet på kvällen. Han har följt efter kvällssolen och dricker

ett sista glas whisky innan solen försvinner. Det är bara en strand och pappa i en stol. Han sitter kvar en stund och tittar på aftonrodnaden över bergen, så får han något vemodigt i blicken och vandrar åter upp mot huset. Jag ser honom med bar överkropp vid grillen, där han fokuserat och under mycket stor brådska vänder biffar och ropar ”fort, fort, ge mig en tallrik” när han upptäcker att något är färdiggrillat. Jag ser honom inne i bastun där han sitter med benen i kors och i exploderande tystnad tittar ut över sjön. Eller när han strax efteråt sitter utanför i badrock och njuter av en kall öl och nyplockade rädisor som Calle och jag sprungit upp och hämtat till honom. Han viskar ”oj” varje gång han dricker ur ölglasets.

Det här är en plats där pappa finns överallt. Det går att frigöra sig från minnena av honom på alla andra ställen på jorden, men här är det omöjligt. Varje millimeter i och omkring det här torpet berättar historier om pappa. Det är ofattbart att vara här igen, att se ekan nere vid sjön och inse att vi inte kommer att lägga nät tillsammans ikväll. Att höra en bil mullra uppe vid vägen, men omedelbart tvingas ge upp hoppet om att det är pappa som kommer tillbaka från affären. Att känna doften av kol och tändvätska och konstatera att jag inte kommer att höra pappa upphetsat ropa efter en tallrik.

Pappa är inte här och det gör att hela torpet är ur led.

Jag blickar ut över fälten och ser alla miljontals osynliga fotspår av mig själv som liten. Det var här jag tillbringade alla mina somrar från att jag var sex

år tills att jag var arton. Alla dessa hundratals dagar på torpet, tillsammans med mamma, pappa och mina bröder Calle och Niklas. Det regnade ibland och då satt vi i köket och blickade dystert ut över sjön i hopp om att se tecken på bättre väder, men de flesta minnen jag har härifrån badar i solsken. Varje dag var ny, men ändå en variant av den föregående. Alla de där åren, alla de där dagarna, känns som en ljuvlig upprepning av en och samma lyckliga dag.

Pappa väckte mig och Calle klockan åtta på morgonen, det var dags att dra upp näten som vi hade lagt i kvällen före. Ibland var Niklas med, oftast inte. Han var äldre och höll sig mest för sig själv. Pappa hade ett halmstrå i munnen, oerhört stora gummistövlar, en blåvitrandig murarskjorta och hatt på huvudet. Vi gick på en daggkittlande stig ner till sjön och drog ut ekan. Jag fick oftast ro och Calle öste vatten ur båten och hjälpte pappa med näten. Vi hade två nät, det ena var gammalt och fullt av hål och det andra var nytt och modernt grönfärgat. När pappa stod upp i båten skulle vi sitta stilla så att den inte krängde. Det var mycket viktigt, sa han och vi trodde honom.

Pappa visste omedelbart om det fanns fisk eller inte. Han kände det på vibrationerna. ”Jodå, här finns fisk”, sa han och det var alltid lika hisnande och fantastiskt. Pappa drog in decimeter för decimeter och nedifrån djupet kunde vi se hur glittrande fiskfjäll plötsligt reflekterades i solen. Vi fick gädda, abborre och ibland lax. All mört kastade vi tillbaka i sjön. ”Mört ska man inte ens mata hunden med”,

sa pappa. Abborrarnas fenor var vassa, varnade han. Och gäddornas tänder ännu farligare.

Pappa rodde tillbaka och jag och Calle betraktade storögt hur fiskarna panikslaget slog med gälarna där de låg på ekans durk. När vi kom iland sa pappa att vi skulle visa fångsten för mamma, så vi lade fisken i en röd hink och sprang upp till torpet. Mamma satt mot husväggen med sitt morgonkaffe i solen och sa: "Vad fint." Och så vände vi tillbaka ner till sjön.

Calle och jag vågade aldrig ta i fiskarna, men pappa avrättade dem kliniskt. En vass knivspets i nacken, KNAK, sedan det obligatoriska och mycket obehagliga sprattlet från fisken och pappas mummel: "Det är bara reflexer, barn. Den känner ingenting, för den är redan död." Sedan rensade han fiskarna med kännarhänder. Klippte bort fenorna, snittade upp magen, slet ut innehållet och kastade till måsarna ute på sjön.

Efteråt åt vi frukost. Kalaspuffar med mjölk som blivit varm i solen. Pappa och mamma läste morgontidningarna så där extra noga som man bara gör på torpet. Sedan spelade vi fotboll och ibland var pappa med, om han inte var trött. Och så åkte vi in till Hagfors, storstan, där vi fick glass. Pappa ville ha Nogger och jag och Calle Lakritspuck. Vi fick alltid Coca-Cola som skulle drickas på kvällen. Doften av pappas cigariller i bilen på väg hem. Ljudet av hans "äsch" när han råkade aska i sitt eget knä.

Mamma löste Svenska Dagbladets mycket avancerade korsord, pappa tände grillen och vi spelade mer fotboll. Jag var Zico och Calle var Platini. Jag sköt

ett skott rakt i krysset och skrek till mamma: "SÅG DU?" Och mamma lyfte blicken från korsordet och sa: "Vad fint."

Pappa grillade fint kött och mamma stod i köket och ordnade med sallad, potatis och bearnaisesås. Det hände att såsen skar sig och då sa mamma alltid "shit" och började vispa hysteriskt. Vi tog två steg bakåt för att låta henne arbeta ifred.

Vi åt när solen stod lågt och våra kroppar var röda efter en lång dag utomhus. Efter maten tog mamma och pappa en whiskypinne och vi barn drack saft som sjöng av järnsmak från de rostiga rören.

Före läggdags gick pappa med oss ner till sjön igen. Han hade ett halmstrå i munnen när han drog ut ekan. Två nät skulle läggas i.

"Ikväll hoppas vi på lax", sa pappa. "Den kanske vi kan röka. Mamma tycker att rökt lax är det bästa som finns."

Sjön var alltid som vackrast på kvällen. Ljudet av svalors tvära kast nära vattenytan och någon geting som närmade sig och försvann.

"Mamma!"

Calle ropade över sjön.

"Ikväll ska vi fånga lax! Vi ska röka den till dig!"

Mamma satt där uppe med ett glas vin och en tidning. Hon vinkade med hela armen. "Härligt!"

Nyckeln till torpet är gömd på samma plats som alltid, under stenen vid stuprännan. Allt är sig likt, men inget blir någonsin detsamma. Jag låser upp, öppnar den flagnande trädörren och stiger in. Pappas träskor

i storlek fyrtiofem står kvar i tamburen. Hans blåa regnjacka, som han bar vid dåligt väder, hänger fortfarande på en av krokarna. Jag går in i köket. Jag ser kortleken som vi spelade femhundra med om kvällarna. Skrivblocket med anteckningar med pappas omisskännliga handstil, ett daterat telefonnummer och ett namn som hade betydelse då.

Jag avvaktar en stund, tar in alla minnen som pyr och är redo att explodera. Sedan måste jag ut igen. Ställer mig på stentrappan, tänder en cigarett och tittar ner mot sjön. Jag överlägger med mig själv. Funderar på att omedelbart resa tillbaka till Stockholm, men inser att det inte är möjligt just nu. Det är fem år sedan jag satte min fot på det här torpet som utgjorde en så stor del av min barndom och min tid med pappa. Jag har hållit mig borta härifrån och man kan enkelt säga att det har berott på ett avgörande beslut jag tog bara några timmar efter pappas död. Jag tog det inte för att jag ville, utan för att inga andra alternativ fanns.

Mamma satt i pappas fåtölj framför teven, med blicken fäst på väggen ovanför. I hallen hade hon placerat ett fotografi av pappa och tänt ett stearinljus bredvid det. Jag fann det makabert. Det var en ganska nytagen bild, ett närbildsporträtt i svartvitt. Han log på bilden, men leendet dolde inte krämporna. Vartenda litet drag i ansiktet skvallrade om att han hade smärtor. Hans skägg var förvuxet, vi hade varit dåliga på att klippa det när bilden togs. Han hade försökt kamma det vita håret i en snedbena, eller så hade någon av oss gjort det, men det stack ut tovor överallt. Han bar sin blåvitrandiga skjorta, vilket måste betyda att bilden var tagen den sista sommaren på torpet. Sedan blev han för gammal för att färdas längre sträckor. Bilden gjorde mig illa till mods. Jag ville inte minnas pappa på det där sättet, som en plågad gamling. Jag ville minnas honom som en stark och stor man som kramades så hårt att det nästan gjorde ont. Personen jag såg på bilden var inte pappa, det var någon som behövde hjälp med att ansa sitt skägg. Någon som inte själv hade valt kläderna han hade på sig.

Han hade blivit påklädd och uppklädd för fotografering. Det var som när morfar dog. De sista åren när familjen insåg att han var på väg att gå bort började de klä ut honom i basker och kavaj och så tog de bil-

der på honom i en massa konstiga miljöer. De ställde upp honom i bersån i trädgården, satte ner honom i en fåtölj i biblioteket, lät honom sortera papper i sitt arbetsrum. Han hade ju ingen aning om vad det var för papper han sorterade. Jag minns känslan av omänsklighet när jag såg honom sitta där och le i en basker som han inte hade burit på tio år.

Jag hängde av mig kläderna i farstun och mamma bjöd in mig till vardagsrummet, där hon gjort i ordning sitt alldeles för starka kaffe. Jag gick förbi köket och såg att dörren till pappas rum stod på glänt och att lampan var tänd. Precis som om han låg där inne och läste och kanske behövde min hjälp med att putsa glasögonen. Jag stannade till utanför, funderade en stund och öppnade sedan försiktigt dörren och steg in. Det kändes så egendomligt. Rummet var som ett museum över pappas sista tid i livet. Allt som förut vittnade om pappas närvaro påminde nu om hans frånvaro.

Persiennerna var fördragna, pappa ville oftast ha det så. Sängen var obäddad och lakanet tvinnat, som efter en mardröm. Några Läkerol Original hade fastnat i örngottet och påslakanet. Pappa hade haft dem i munnen, somnat och så hade de trillat ut. Och där låg de, olika stora beroende på hur länge han hunnit ha dem i munnen innan han föll i sömn. Jag försökte peta bort dem från lakanen, men de satt hårt fast i tyget. Det låg näsdukar utspridda lite överallt i sängen. Några av dem använde pappa för att snyta sig i, andra för att gråta i. Han grät ofta, genom hela livet, men särskilt mot slutet.

Vid sängen stod ett bord och där fanns pappas telefon. Ett litet knyck med högerhanden och pappa hade luren i handen. Han svarade alltid efter en signal när jag ringde, "Schulman", och gjorde vad han kunde för att inte låtsas om att han sov. "Nej då, jag sitter och går igenom lite papper, bara", ljög han och frågade genast hur jag hade det.

Pappa fick den där telefonen av oss när han fyllde år. Den var stor, men framför allt: knapparna var stora. På varje knapp hade vi klistrat bilder av oss själva, och programmerat kortnumren till dem som stod honom nära. Vi förklarade för honom att om han sökte Calle så räckte det med att han lyfte luren och tryckte på knappen med hans ansikte på. Pappa blev mycket glad och sa att det var den finaste present han någonsin hade fått.

Pappa ringde oss därefter med oerhörd frenesi. Flera gånger i timmen under vissa perioder. Han kunde ringa om dagar och om kvällar och om nätter, nästan alltid med ett och samma ärende: "Jag ville bara höra din röst."

Oftast bytte vi vänligt några ord med honom och lade sedan på, men ibland tappade vi tålamodet. "Nu får du faktiskt inte ringa på ett tag, pappa!" Och pappas "nä, nä" och "förlåt och hej" och sedan klick i luren och tystnaden och det plötsligt dåliga samvetet som slog med full kraft.

Bredvid telefonen låg sömntabletterna. En liten burk med minimala piller som påverkade en stor del av min och pappas sista tid tillsammans. Pappa hade tagit sömnpiller så länge jag kunde minnas, men det

var först de sista åren som han började missbruka dem. Han tog dem så fort han blev uttråkad eller fick för ont i kroppen. Det gjorde att han förlorade grepp om dag och natt, vilket ledde till att han aldrig riktigt sov och aldrig var riktigt vaken. När jag kom in i hans rum på eftermiddagen kunde han titta upp från sängen och säga: "Men snälla nån, Alex, jag måste få sova. Vad gör du här mitt i natten?" Jag förklarade för honom att det var dag och att han måste gå upp och pappa svarade: "Prata inte strunt." Jag fick gå fram till fönstret och dra upp persiennen så att rummet bländades av solsken. "Det var som fan", sa pappa. Han satte sig upp, begrundade sömndrucket sin omgivning. "Vad blir det för mat?"

På bordet vid sängen stod ett halvdrucket whiskyglas. Det var ett rundat glas som Calle en gång gav honom i födelsedagspresent, och efter det vägrade pappa att dricka sin whisky i något annat än det där glaset. Det var mycket solkigt, för han ville inte ens ställa ner det i diskmaskinen. Han ville helt enkelt inte vara utan det. Pappa drack mycket whisky. Vid ett tillfälle var vi oroliga för att han drack för mycket. Sedan drog han ner på det där, tappade lusten och då blev vi oroliga för att han drack för lite.

På nattygsbordet fanns också ett fotografi av mamma. Hon var ung på den svartvita bilden och hade rygglångt hår. Pappa hade placerat fotot på ett sådant sätt att han tydligt kunde se det när han låg i sin säng. Hon var vacker på bilden. Hon kisade med hela ansiktet, som om hon satt i en bastu och besvärades av hettan. Fotot måste ha någon gång tagits när

mamma och pappa nyss träffats.

På väggen ovanför sängen syntes formen av ett krucifix i tapeten. Där brukade ett enkelt kors i trä hänga. Pappa tog det med sig till varje nytt stopp han gjorde i livet. Ålderdomshem för ålderdomshem, sjukhus för sjukhus; hans första åtgärd var alltid att be någon spika upp krucifixet på väggen ovanför hans huvud. Pappa talade ofta om sin tro som växte sig allt starkare. Han berättade, på något sätt tröstande, att vi fanns med i hans aftonbön. ”Jag ber för dig, Alex, för Calle, för Niklas och för Lisette. Och sedan ber jag för några fler om jag orkar. Men er missar jag aldrig.” Den sista tiden hade han använt uttrycket ”läsa katedralen” när han menade ”läsa aftonbön”. Vi påpekade det för honom, men han fortsatte och på något sätt fann vi det vackert. Att läsa katedralen. Det var ett vettigt uttryck i all sin ovetthet.

Mamma klev in i rummet och ställde sig bredvid mig. Vi tittade båda ut över minneslandskapet. Det fanns så många trygga saker i det där rummet som plötsligt innebar en känsla av absolut otrygghet.

”Man borde kanske ta tag i de här sakerna...”, sa mamma. ”Jag tänkte att jag skulle ha gjort det tidigare idag, men jag har inte haft ork. Det är så...” Jag tog mamma i handen. Vi lämnade rummet tillsammans.

”Jag har köpt kyckling. Jag kan göra kycklingstek med brunsås och potatis”, sa mamma sedan.

”Nej, mamma. Kan vi inte gå ut och äta? Vi går på

någon restaurang. Jag klarar faktiskt inte av att vara här just nu.”

Vi tog på oss jackorna och gick ut.

I samma sekund som jag stängde dörren till pappas sovrum stängde jag dörren till alla minnen av honom. Jag valde bort dem, vägrade låta dem komma åt mig. Det där besöket där jag fortfarande kunde känna hans andedräkt, där Läkeroltabletterna i sängen fortfarande blänkte av hans torkade saliv, var så drabbande att jag var nära att förgöras helt. Jag visste att jag aldrig skulle klara mig om jag inte stängde av fullständigt. Min enda utväg blev att rymma. Jag utvecklade under åren en förmåga att undvika att tänka på pappa. Efterhand blev jag en mästare på det. Att besöka torpet var och förblev otänkbart.

Till slut trodde jag nog att jag hade kommit undan. Men den senaste tiden har det hänt underliga saker. Jag gifte mig och skilde mig på väldigt kort tid. Jag träffade en ny kvinna och sörjde att pappa aldrig fick träffa henne. Hon blev gravid. Och när jag tänkte på mig själv som pappa så rämnade hela den där fasaden. Pappa blev åter närvarande. Saknaden efter honom blev extremt närvarande. Jag låste in mig på en toalett och satte mig ner och grät för första gången sedan han dog. Jag grät i timmar, tog igen fem års gråtande.

När jag var färdig bestämde jag mig för att åka hit till torpet. Jag ville öppna en dörr som varit stängd i fem år.

Jag går trots allt in i igen. Slår bort tankarna och spelar avtrubbad. Låtsas att detta är ännu en i raden av fullständigt normala dagar på torpet, att allt är precis som det ska vara. Jag borstar tänderna till ljudet av den vilt vrålände vattenspumpen på toaletten. Mamma, som var här för någon vecka sedan, har meddelat att hon bäddat med rena lakan i pappas gamla sovrum på övervåningen och att jag kan sova där. Jag går långsamt upp för trapporna och öppnar dörren till det välbekanta rummet. Jag tänds en lampa och tittar försiktigt in. Jag ser pappas skrivmaskin på arbetsbordet vid fönstret. Det sitter ett papper i den, men ingenting är skrivet på det. Det fanns en ansats att skriva här, men något hände och det blev för sent.

Plötsligt slamrar minnena över mig där jag står. De rasar mot mig i stötvisa attacker och jag anstränger mig för att bli av med dem. Måste tänka på annat. Jag slår undan dem i panik, men så fort jag blir kvitt ett minne, blir jag attackerad av nästa. Som att gå på stadens zoo om natten. Man ställer sig vid ett galler och plötsligt flyger det upp en apa mot gallret. Den visar tänderna, för oväsen och försvinner snabbt in i mörkret igen. Man står chockad och paralyserad kvar vid gallret och så dyker nästa apa upp och grinar

alldeles vid ens ansikte. Minne efter minne kastar sig emot mig, som apor vid gallret på ett zoo.

Pappa sitter och tittar på teve i sin fåtölj här på torpet. Han försöker tända en cigarill, men missbedömer avståndet mellan cigarill och tändsticka. Han suger på cigarillen, men lågan når inte fram. Till slut rycker han till när tändstickslågan nått ner till fingrarna och väser "helvete". Jag tänder en tändsticka och när jag för den mot hans cigarill mumlar han "tack" genom mungipan. Minnet av dysterheten i att konstatera att pappa inte kan tända sin egen cigarill.

Pappa på väg ner till bastun på torpet. Han bär smutsiga jeans och en blå t-shirt av märket Puma som mamma flera gånger krävt att han ska kasta i sopen. Den där tröjan smet åt kring hans stora mage på sådant sätt att man kunde se hans navel genom den. Minnet av pappa som sa "Äsch, den kan man ha här på torpet."

Jag övningskör med pappa i den blåa 245:an. Jag är arton år och vill ha körkort så fort som möjligt. Då och då skriker pappa "ÄLG" och då måste jag tvärnita. Men så byter han och skriker "MJÖLK" och pekar ut över vägen med uppspärade ögon. Jag tvärnitar och pappa tittar på mig, skrattar och säger: "Om du ser lite mjölk på vägen så behöver du inte tvärnita." Minnet av det skrattet.

Vi sitter i en bastu i Gröndal. Pappa har lagt benen i kors, som han brukar göra i bastun. Jag sneglar åt hans håll och upptäcker att hans pung håller på att sprängas mellan låren. Det ser ut så i alla fall. När han lutar sig fram för att hälla vatten över stenarna

så spänner det ännu mer. Jag vill inte att pappas punkkolor ska sprängas, men jag vågar inte säga något. Jag tittar bort. Minnet av den skräcken.

Pappa sitter på en stol i köket. Han har ryggstödet mot magen, pannan begravd i stödets överkant och gråter hejdlöst.

”De vill inte ha mig”, säger han mellan de vilda andhämtningarna. Pappa var nypensionerad, men ville fortsätta arbeta på SVT. Samma dag hade han varit på möte med SVT-chefen och fått dåliga besked. Hans tjänster var inte längre önskvärda. Och nu sitter han här och gråter.

Jag och Calle står bredvid honom, handfallna. Oförmögna att göra någonting.

”De vill inte ha mig...” Minnet av den hjälplösheten.

Jag fyller elva år, det är tidig morgon och jag ligger vaken i sängen och väntar. Utanför hörs ljudet av gräddvispar, prassel som uppstår då paket slås in i stor hast och någons hyschande när Calle slamrar för mycket med assietterna som han ställer fram på bordet. Jag hör hur de viskar och väser och till sist uppfattar jag att det hasande ljudet av pappas tofflor mot parkettgolvet kommer närmare. Jag ligger med kaninpuls och sover räv och låtsas vara yrvaken när dörren öppnas. ”Var är min pojke, var är min födelsedagspojke?” säger pappa och leder in mig till köket, där hela familjen står uppradad framför en tårta med gnistrande ljus. Jag öppnar paket och sparar det största till sist. Det är mitt livs första stereo. Dubbla kassettdäck och dynamic bass booster i högtalarsy-

stemet. Minnet av min glädje, men framför allt: minnet av pappas glädje, hans lysande ögon och öppna famn när jag kramar honom.

På något sätt lyckas jag släcka lampan i pappas gamla sovrum och ta mig därifrån.

Jag flyr in i gästrummet som ligger vägg i vägg med köket. Det är svårt att vara här på torpet, men omöjligt att gå in i pappas rum.

Min bror Calle har gett mig några sömntabletter, men jag har ändå svårt att somna. Jag ligger i det rum som en gång var mitt och Calles sovrum. Ett inramat foto alldeles över sängen skingrar tankarna. Det föreställer en gammal man, han har stort svart skägg och grinar som en dåre mot kameran. Mamma sa en gång att han hette Joar, att han var smed och att det var min farfars farfars farfar och jag tyckte det var så fantastiskt att det faktiskt existerade ett foto på honom. Mamma tog aldrig upp det där mer och det var först långt senare som jag förstod att hon bara hade skojat. Det mesta från barndomen är annars bortstädat och nu finns det bara en säng, ett nattygsbord och en lampa i rummet.

Jag har legat sömnlös här många gånger förut, särskilt under tidiga sommarmorgnar. Torpet vaknade oftast i samma turordning. Först pappa och sedan jag. En stund senare Calle i sängen intill mig. Jag väckte honom oftast för att jag var uttråkad. Sedan Niklas och sist mamma. Någon gång hände det att jag vaknade först av alla och jag minns hur jag brukade ligga i den här sängen och vänta på att få höra

de dova dunsarna när pappa gick från sitt sovrum och nedför trätrapporna. Långsamma, tunga steg som innebar att det var okej att gå upp. Jag sprang upp för att möta honom. ”Hej, min pojke”, sa han när han fick syn på mig, och så gjorde vi frukost tillsammans i köket.

En av dessa gånger då jag stod och väntade på honom minns jag särskilt tydligt. Han kom nedför trappan, tittade upp och precis när han såg mig halkade han till. Han hasade ner ett trappsteg och jag kastade mig fram, sprang emot honom för att ta emot honom när han föll. Men pappa högg snabbt tag i räcket och återfick balansen. Han föll inte, det var en olycka som aldrig inträffade. Men jag var redan framme vid honom, tog tag i hans arm och frågade hur det gick. Han log mot mig, klappade mig på kinden och sa: ”Det var ingen fara.” Men jag minns hur han tittade på mig, lite förundrat, vänligt och samtidigt granskande, som om han tänkte: Du behöver inte oroa dig för mig.

Jag funderade mycket på den där icke-händelsen sedan, tänkte på hur han tappade kontrollen över sin tunga kropp i trappan. En första insikt om att pappa var gammal och att han blev äldre. Att det skulle komma en tid då pappa inte klarade sig själv längre och att vi då skulle bli tvungna att byta roller med varandra, han och jag. Han kommer inte alltid att ta hand om mig. Jag kommer att få ta hand om honom.

Jag vänder på mig än en gång i den smala tältsängen.

Telefonen på torpet ringde, jag och Calle tävlade om att hinna först. Vi sprang från vardagsrummet så att mattorna försvann under våra fötter och vidare ut i hallen där vi passerade mamma i sådan hög fart att hon suckade "Jesus", fast med engelskt uttal, "jee-sass". Jag hann först till telefonen, lyfte luren i triumf och Calle gick ut i trädgården och surade.

"Sätt på bastun, för nu kommer jag!"

Det var pappa som ringde från familjens nyinförskaffade biltelefon. Den var läckert svart med digital display och riktnumret var 010. Det sprakade som om pappa befann sig i ett annat land, men han hade bara varit på en teaterrepetition med sina amatörskådespelare i Norra Råda och han varskodde oss nu om att det skulle dröja fyrtiofem minuter innan han kom hem. Jag sprang ner för att sätta på bastun och kontrollerade samtidigt att det fanns kall öl i kylan. Calle plockade gräslök i trädgårdslandet som pappa tyckte om att lägga på mozzarellaskivorna. Sedan vandrade jag och Calle upp till vägen för att vänta på honom. Vi tyckte om att möta pappa när han hade varit borta länge. Det hade kommit regn, så vi lekte med vattnet i hjulspåren på den igenvuxna vägen ner mot torpet. Vi skapade dammar här och vattenleder där. Stoppade ner bark i pölarna och låtsades att det

var båtar som drev genom farlederna.

Om det var vindstilla kunde vi höra bilar närma sig på över en kilometers avstånd i skogarna. Till slut var vi så skickliga att vi av bara motorljuden i fjärran kunde avgöra om det var pappa eller inte. Det var Calle som uppfattade motorljudet först den här gången. ”Nu kommer pappa”, ropade han och så sprang vi ut i mitten av grusvägen.

Han kom med hög fart och tutade när han såg oss. Sedan svängde han in på den steniga vägen som ledde till torpet och vi rusade efter.

”Hallå pojkar”, sa han när han steg ur bilen med sin svarta arbetsbag i handen. ”Vilken fin välkomstkommitté jag fick.”

Vi sprang fram till honom och han rufsade oss i håret.

”Har ni satt på bastun?”

”Ja. Och jag har plockat gräslök”, sa Calle.

”Vad fint”, sa pappa när vi gemensamt gick mot torpet. Vi hade bara tagit några steg när Calle vände blicken upp mot backen och sa: ”Det kommer en bil till.”

En polisbil blev synlig på krönet. Pappa tittade förbryllat på bilen som parkerade bredvid oss där vi stod vid ladan. Två manliga poliser i femtioårsåldern steg ut. Pappa hälsade och frågade om det var något som inte stod rätt till.

”Vi har fått uppgifter om att du kört lite vingligt på vägarna här”, sa den ene polisen.

”Att jag har kört vingligt?”

”Ja.”

”Vem har sagt att jag kört vingligt?”

”Vi fick ett sånt samtal.”

”Ni fick in ett anonymt tips?”

”Ja.”

”Och så följde ni efter mig från Hagfors?”

”Ja. Vi skulle vilja att du blåste i den här.”

Pappa tittade häpet på polisen och sedan på instrumentet som han höll i sin hand.

”Vad fan menar ni?”

”Kan du vara så vänlig och blåsa i den här”, upprepede polisen.

”Är ni alldeles från vettet?”

”Vi har anledning att tro att du har druckit och då kan vi anmoda dig att blåsa i den här. Och det är det vi gör nu”, sa polisen.

”Vad fan menar ni med det här? Står ni här inför mina barn och tvingar mig att blåsa i en alkoholmätare?”

”Det är precis vad vi gör. Kan du nu vara så vänlig och blåsa.”

”Inför ... mina ... barn!”

Pappas ögon var svarta. Han bet ihop tänderna. Polisen räckte över blåsgrejen.

”Jag skulle uppskatta om du ville blåsa i den här nu.”

”Aldrig.”

Polisen tittade på pappa och bytte sedan en blick med sin kollega, som tog ett steg fram.

”Då har vi rätt att ta dig till stationen. Antingen blåser du här eller så blåser du där. Det är helt och hållet upp till dig.”

Pappa stod tyst. Övervägde sina möjligheter. Tittade ner på oss där vi stod och gömde oss bakom honom, klappade oss på våra huvuden och riktade åter blicken mot poliserna.

”Ge hit”, sa han.

Och så blåste han och lämnade över mätinstrumentet till poliserna. Det skulle ta en stund innan resultatet visade sig på skärmen. Vi stod alla och väntade.

”Era jävla idioter”, väste pappa.

Poliserna svarade inte, de var helt fokuserade på resultatet som snart skulle visa sig. Så pep det till och någon siffra dök upp. Poliserna gjorde en anteckning i ett block, sedan sa den ene:

”Den gav inget utslag. Ledsen att vi störde dig.”

Pappa riktade in sig på den av dem som hade fört samtalet. Han lutade sig mot honom så att de nästan gnuggade sina näsor mot varandra.

”Ni får ett tips från en anonym person om att jag kör vingligt. Ni följer efter mig i er bil i två mil och så ställer ni er här, inför mina barn...”

Pappa tystnade.

”Ni ställer er inför mina barn och tvingar mig att blåsa i den där. Ni är för fan inte riktigt kloka i huvudet.”

Polisen tog ett steg tillbaka.

”Vi har ju en skyldighet att följa upp de tips vi får till stationen...”

Pappa avbröt honom.

”Ge er omedelbart av härifrån. Det här är min tomt ni står på och jag kräver att ni lämnar den. Ta

er jävla bil och era blåsgrejer och dra åt helvete. Kommer ni någonsin tillbaka hit så lovar jag er att ni ska få se på fan.”

En osäkerhet spreds i polismännens blickar och rörelsemönster.

”Ge er av härifrån nu!”

Pappa pekade med hela handen upp mot backen. Poliserna gick mot bilen och åkte iväg.

”Kom barn”, sa pappa och lade varsin hand på våra huvuden och så gick vi mot huset.

”Varför gjorde de så där?” frågade jag.

”De ville ha en skalp”, svarade pappa.

”Vad är en skalp?”

”En trofé.”

Jag visste inte vad ordet trofé betydde heller, men pappa var inte på humör. Ingen idé att fråga mer just då.

Lite senare på kvällen. Pappa berättade upprört för mamma om polisen. Mamma lyssnade och nickade. Det blev tyst och mamma sänkte rösten.

”Men Allan, du körde kanske vingligt.”

”Vad pratar du om?”

”Allan, du är sextiosju år gammal.”

”Men, för helvete, vad är det för jävla prat?”

Mamma gjorde en ansats att utveckla, men ångrade sig.

”Jag går och lägger mig”, sa pappa.

Midsommarafton, 1987

Pappa hade försvunnit in på sovrummet och stängt dörren bakom sig. När någon strök förbi utanför, ropade han: "Kom inte in!"

"Vad är det pappa gör där inne", frågade jag mamma.

"Han byter om", sa mamma.

"Byter om för vadå?"

Mamma svarade inte.

Efter en stund kom pappa ut. Han gick nedför torpets smala trätrappa med ett högtidligt drag i blicken. På sig hade han en röd träningsoverall med texten Procordia på ryggen. I ena handen bar han en helt ny läderboll och i den andra handen ett artonpack med Coca-Cola-burkar. Han gick ut på gräsplätten framför torpet och vi barn följde nyfiket efter. Han ställde sig bredbent och ropade: "Lystring, alla barn! Samling nere på fotbollsplanen om två minuter! Alla ska vara ombytta för att kunna sparka ... på den här." Han höll upp bollen och visade den för alla som om den vore en viktig pokal.

Pappa gick med stolta, långsamma steg ner mot ängen vid sjön där vi året innan hade byggt upp ett mål av träplankor. Så ställde han sig vid ena stolpen,

satte ner burkarna och räknade ner tiden genom att allvarsamt titta på sin klocka. ”En minut”, ropade han upp mot huset. Vi barn rotade vilt i garderoberna för att hitta fotbollsskorna och sprang ut på ängen.

”Kära deltagare! Varmt välkomna till Coca-Cola Cup”, sa pappa och tittade på var och en av oss. Mamma hade också letat sig ner till sjön och stod vid sidan om planen och betraktade roat händelserna.

”Det här är en tävling som från och med idag och för all framtid kommer att gå av stapeln, här på torpet, under midsommaraftonens eftermiddag. Den kommer att hållas oavsett yttre omständigheter. Låt snön falla mitt i sommaren – Coca-Cola Cup kommer ändå att spelas. Låt vädermakterna straffa oss med hagel stora som tennisbollar över planen – Coca-Cola Cup kommer att spelas ändå. Låt stormar driva in från sjön och blåsa bort torpet från grunden! Det har ingen betydelse, för Coca-Cola Cup kommer ändå att spelas.”

Vi fnissade när pappa stod kvar med näsan i luften i en lång konstpaus.

”Reglerna är enkla. Jag står i mål. Ni skjuter fem straffar vardera. För varje mål ni gör på mig får ni en burk Coca-Cola.”

Han höll upp det röda paketet med burkarna.

”Ert pris, de här burkarna, får ni sedan disponera fritt under dagen. Ni kan välja att dricka upp alltsammans omedelbart, men ni kan också välja att spara på drycken till senare på kvällen. Finns det några frågor?” sa pappa och tittade ut över trion.

”Gott. Då återstår det väl bara för mig att säga:

Låt den första Coca-Cola Cup genom historien börja! Lycka till, mina herrar!”

Vi ställde oss vid straffpunkten och genast infann sig en prestige mellan oss tre bröder som skulle bli de här spelens bränsle i många år framöver. Det var oerhört viktigt för alla inblandade att göra bra ifrån sig i den här tävlingen. Pappa spottade sig i händerna, vickade på nacken i sidled några gånger och värmdes upp med djupa knäböj, och vi barn knöt våra skosnören så hårt att fötterna domnade.

Jag sköt första skottet och pappa kastade sig spektakulärt och räddade bollen. Det var en häpnadsväckande räddning, så minns jag det. Pappa dök som en tung fantom och fick tag i bollen vid stolproten. Han reste sig långsamt upp, kastade tillbaka bollen ut mot plan och tittade mot mig med en blick som skulle kunna karakteriseras som direkt hånfull. ”Var det där allt du hade att komma med”, ropade han och skakade föraktfullt på huvudet.

Med nästföljande skott tog jag omedelbar revansch. Pappa gick åt fel håll och jag placerade bollen säkert i gaveln. ”FAN”, skrek pappa och sparkade till stolpen så att hela målet skakade. Jag sprang fram med armarna utsträckta som ett flygplan i en målgest som jag övat på hela sommaren och mamma applåderade och sa ”bravo” från sidlinjen. Så fick jag gå fram till pappa och inkassera mitt första pris. Han tog fram en cola-burk och räckte över den till mig. Han tittade på mig med en ceremoniell men mycket bister uppsyn.

”Väl skjutet”, sa han och så skakade vi hand. Som

om vi vore främlingar. Men jag märkte att pappa hade svårt att behålla sin bistra uppsyn, man anade hela tiden ett leende bakom den där allvarliga fasaden. Sedan återgick han till målet, böjde på knäna, gungade med hela kroppen precis på det sätt som de gjorde i teve under Mexiko-VM 1986 och sträckte ut händerna som en fågelskrämma över hela målet. "Nästa man", ropade han och Niklas gick fram.

Vi var ganska jämbördiga på det där med straffskjutning. Jag försökte med precision och låga skott nere i hörnen och Calle överraskade med variation. Niklas använde skoningslös kraft. Ett av skotten ven långt över målet och hamnade rakt i svartvinbärsbusken. Mamma mumlade "å herre gud" och Niklas ropade "det gick bra" och satte av för att hämta bollen.

Coca-Cola Cup av årgång ett vanns av Niklas. Han fick tre Coca-Cola-burkar och jag och Calle fick två var. Det dokumenterades noga genom en gruppbild som mamma tog på pappa och oss tre barn där vi stolt visade upp Coca-Cola-burkarna.

Coca-Cola Cup var slut och en tradition hade tagit sin början. Pappa tog fram sin kalender i köket och skrev:

Premiär för den årliga Coca-Cola Cup

Niklas: 3 Coca

Alex: 2 Coca

Calle: 2 Coca